

FoU-barometer 2026

Näringslivets FoU-investeringar

Innehåll

Förord 4

Sammanfattning 6

FoU-chefer ger sin syn på Sveriges FoU-klimat 8

- Positiv grundsyn – men krav på mer kraftfull forsknings- och innovationspolitik 9
- Det geopolitiska läget förändrar villkoren för FoU 15
- Kompetenstillgång – en nödvändighet för FoU 16
- Lättare att rekrytera – men hård konkurrens 16
- Vad avgör möjligheten att rekrytera FoU-personal? 17
- Färre företag räknar med ökade FoU-satsningar 18
- Skillnader mellan stora och små företag 21

Vad behöver göras? 22

- Så har vi gjort 24

Förord

Sverige har länge varit ett attraktivt land för forskning och utveckling. Men den positionen kan vi inte ta för given. Konkurrensen om FoU-investeringar hårdnar och Sverige behöver vässa sin forsknings- och innovationspolitik för att hänga med. Det är ett tydligt budskap från företagen i årets FoU-barometer.

Företagen talar allt oftare om »AB Sverige« och behovet av att kraftsamla för att stärka Sveriges konkurrenskraft. De efterlyser ett mer samlat grepp från politiskt håll för att stärka villkoren för forskningsintensivt näringsliv i Sverige.

Det förändrade geopolitiska läget ställer också nya krav. Säkerhet och resiliens får större betydelse, och företagen behöver i allt högre grad tänka om kring var de bedriver sin FoU och vilka de samarbetar med. Det gör långsiktiga och förutsägbara villkor i Sverige än viktigare.

Näringslivet står för tre fjärdedelar av FoU i Sverige och svensk export står för mer än hälften av vår BNP. För företagen och för svensk välfärd är det därför vitalt att Sverige har gynnsamma förutsättningar för FoU.

Utvecklingen inom AI gör utmaningen än mer angelägen. Tekniken driver upp innovationstempot och förändrar både företagens arbetssätt och behov av kompetens. De stora effekterna syns ännu inte i statistiken, men företagen är redan igång att dra nytta av AI:s möjligheter. Sverige som land behöver agera nu för att inte hamna på efterkälken.

Trots detta lyste forsknings- och innovationsfrågorna i stort sett med sin frånvaro i valdebatten. De är kanske inga röstmagneter, men de är avgörande för Sveriges framtid. FoU-barometern visar att företagen lägger allt större vikt vid den svenska forsknings- och innovationspolitiken, samtidigt som det betyg den får av företagen inte motsvarar förväntningarna. Och avståndet växer.

Det är en signal som en ny regering och riksdag behöver ta på allvar. Sverige har alla möjligheter att fortsätta vara en ledande forsknings- och innovationsnation. Men det kräver tydliga prioriteringar, långsiktighet och politisk handlingskraft.

Stockholm i oktober 2026

Pontus de Laval, ordförande Näringslivets FoU-investeringar
Michael Jacob, projektledare Näringslivets FoU-investeringar

Sammanfattning

FoU-chefernas budskap står fast: Sverige behöver växla upp forsknings- och innovationspolitiken

Svenska FoU-chefer anser fortfarande att Sverige är ett bra land för att bedriva forskning och utveckling. Men när den internationella konkurrensen hårdnar och geopolitiken förändrar villkoren ställs krav på en mer aktiv forsknings- och innovationspolitik.

FoU-barometern är IVAs årliga undersökning av hur ansvariga för forskning och utveckling, FoU, i svenska företag ser på förutsättningarna att bedriva FoU i Sverige. Årets barometer är den åttonde i ordningen.

Grundsynen är fortsatt positiv. Sju av tio FoU-chefer bedömer förutsättningarna som bra eller mycket bra. Det är dock en nedgång jämfört med de senaste två åren, då omkring åtta av tio svarade samma sak.

Sveriges styrkor är enligt FoU-cheferna hög kompetens, en stark ingenjörskultur, konkurrenskraftiga löner och relativt god samverkan mellan industri och akademi.

Men på flera områden motsvarar förutsättningarna inte företagens behov. Tydligast är det inom forsknings- och innovationspolitiken. Ingen annan faktor visar ett lika stort gap mellan hur viktig den är för företagen och vilket betyg Sverige får. Gapet har dessutom ökat över tid.

FoU-cheferna har efterlyst en mer aktiv och långsiktig forsknings- och innovationspolitik (FoI-politik) även i tidigare barometrar. I år framstår behovet som än tydligare till följd av den ökade globala konkurrensen, inte minst från Kina, och det spända geopolitiska läget. Drygt hälften av företagen uppger att geopolitiken redan påverkar deras FoU genom bland annat skärpta säkerhetskrav, förändrade samarbeten och teknikval samt ett ökat fokus på säkerhet och resiliens.

Företagen vill se tydligare nationella prioriteringar, ökade offentliga FoU-investeringar inom strategiska områden och bättre samordning av statens insatser, till exempel genom att en CTO – en Chief Technology Officer – inrättas i Regeringskansliet. De efterlyser också mer konkurrenskraftiga skatteincitament, bättre offentliga stöd och bättre möjligheter att testa, demonstrera och skala upp ny teknik i Sverige.

Kompetens är fortsatt avgörande. Rekryteringsläget har förbättrats, men spetskompetens inom bland annat AI, cybersäkerhet, elektrifiering och avancerad digitalisering är fortfarande svår att hitta. AI är samtidigt ett område där FoU-cheferna vill se högre tempo genom satsningar på forskning, data, beräkningskapacitet och kritisk digital infrastruktur.

Årets FoU-barometer har besvarats av 55 företag med sammanlagt omkring 55 000 FoU-anställda i Sverige. Det motsvarar 64 procent av alla FoU-anställda i företagssektorn.

> »Det är avgörande att politiken förstår hur snabbt teknikutvecklingen går just nu, hur viktig den är för företagen och för vår välfärd, hur andra länder accelererar sina insatser och hur avgörande effektiv policysamordning är för Sverige. Min starka förhoppning är att det politiska systemet under kommande mandatperiod tar teknikutvecklingen på allvar, med en systemansats inom forskning, teknik och innovation för att stärka konkurrenskraft, hållbarhet och resiliens långsiktigt. Företagens villkor för FoU-verksamhet är avgörande. För Sverige och för oss som bor och arbetar här.«
>
> **Sylvia Schwaag Serger**, vd Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA).

FoU-chefer ger sin syn på Sveriges FoU-klimat

FoU-barometer 2026

FoU-barometern är IVAs årliga enkätundersökning av vad ansvariga för forskning och utveckling, FoU, i näringslivet anser om förhållandena för att bedriva FoU i Sverige. Årets undersökning är den åttonde i ordningen och har besvarats av 55 FoU-chefer/CTO:er. Enkäten har kompletterats med tio djupintervjuer.

Positiv grundsyn – men krav på mer kraftfull forsknings- och innovationspolitik

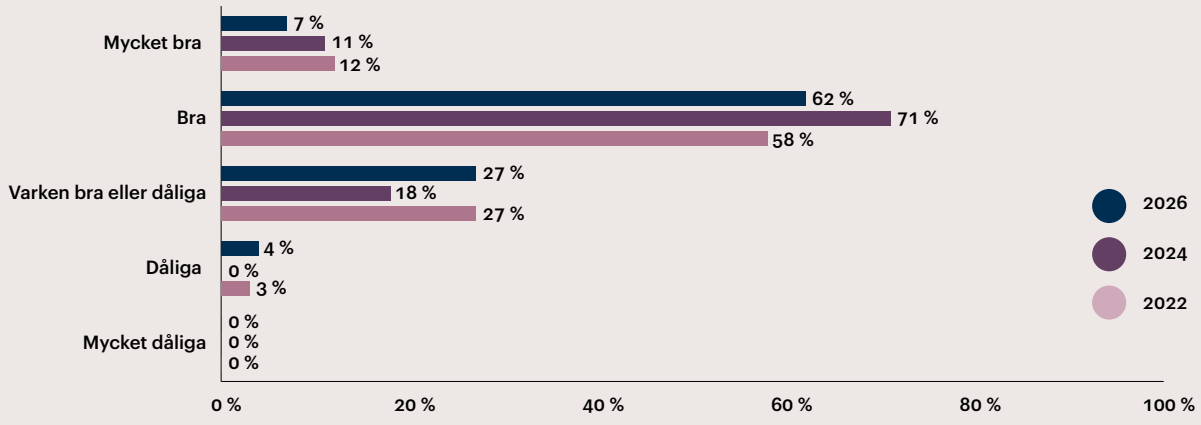
FoU-chefernas grundsyn på förutsättningarna att bedriva forskning och utveckling, FoU, i Sverige är fortsatt positiv. Sedan den första FoU-barometern 2019 har andelen som bedömt förhållandena som bra eller mycket bra legat stadigt kring 70 procent. De två senaste åren har den positiva bilden stärkts och andelen stigit till omkring 80 procent. I årets mätning bryts dock den utvecklingen och 69 procent svarar att förhållandena är bra eller mycket bra.

Fördelar som FoU-cheferna lyfter fram med att bedriva FoU i Sverige är bland annat en hög kompetensnivå, konkurrenskraftiga löner och en relativt väl fungerande samverkan mellan industri och akademi. Även en ingenjörskultur som främjar problemlösning och ifrågasättande lyfts fram.

> Den svenska ingenjörstraditionen, med människor som ifrågasätter och vågar framföra sin syn, är en stor del av vår innovationsstyrka.«

Enkätsvaren visar samtidigt att förutsättningarna på flera områden inte motsvarar företagens förväntningar. Tydligast är detta inom forsknings- och innovationspolitiken. Ingen annan faktor visar

FIGUR 1: Hur är förutsättningarna för ditt företag att investera i FoU i Sverige?
Källa: IVA, FoU-barometern 2026.

en lika stor skillnad mellan företagens behov och deras bedömning av de svenska förutsättningarna. Skillnaden har dessutom ökat över tid.

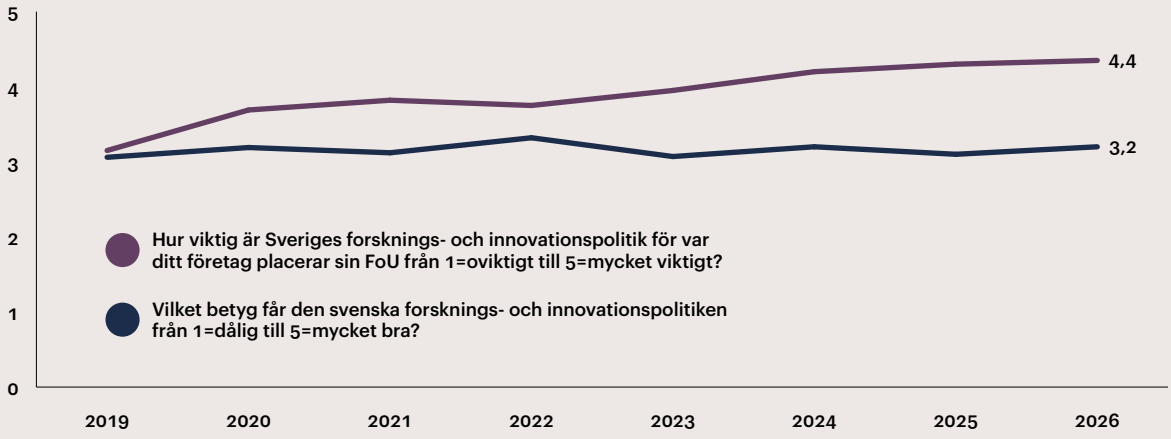
FoU-cheferna efterlyser en mer aktiv och långsiktig forsknings- och innovationspolitik. Detta är något som lyfts även i tidigare FoU-barometrar, men den hårdnande internationella konkurrensen, inte minst från Kina, och det förändrade geopolitiska läget förstärker behovet. Företagen vill se tydligare nationella prioriteringar och ökade offentliga FoU-investeringar inom strategiska områden med fokus på konkurrenskraft. De efterfrågar även ökade statliga satsningar på digital infrastruktur, beräkningskapacitet och test- och demonstrationsmiljöer. Ett annat återkommande önskemål är att det inrättas en Chief Technology Officer (CTO) i Regeringskansliet för att stärka den tekniska kompetensen och samordningen.

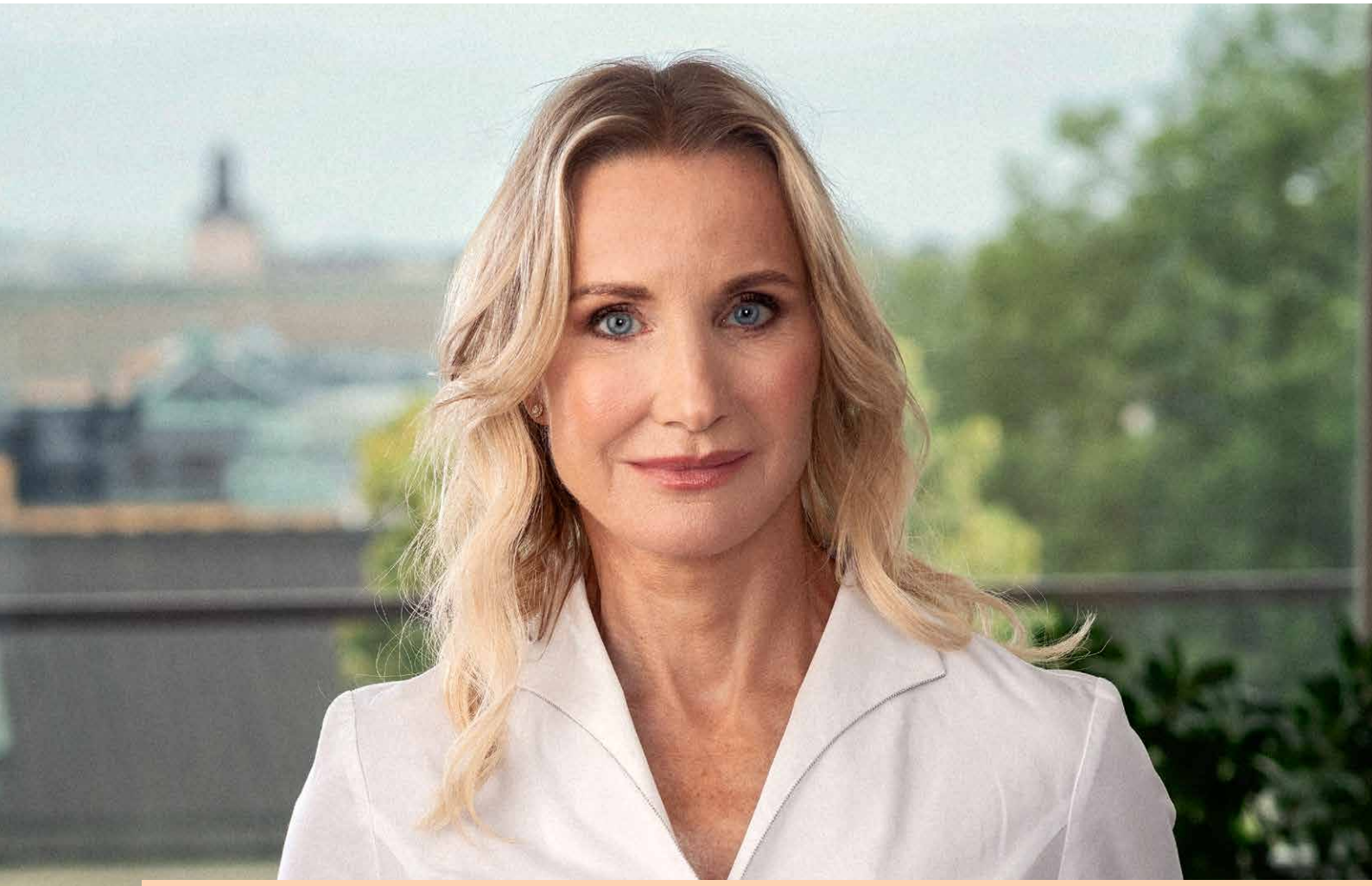
Den mer aktiva statliga rollen handlar också om att underlätta företagens investeringar i ny teknik. FoU-barometern visar att direkta offentliga stöd, exempelvis FoU-bidrag och etableringsstöd, får lågt betyg samtidigt som betydelsen ökar. Vidare uppfattar flera FoU-chefer att statsstödsregler tolkas hårdare i Sverige än i andra länder och vill att de tillämpas på samma sätt som i konkurrentländer inom EU.

Villkoren för företagens egna FoU-investeringar behöver också förbättras. Majoriteten av företagen efterlyser mer generösa skatteincitament för FoU, i nivå med de bästa länderna i världen, för att Sverige ska behålla positionen som en ledande innovationsekonomi och kunna konkurrera om internationella FoU-investeringar. Företagen välkomnar regeringens förslag om ett nytt FoU-incitament, men betonar att reformen inte bör finansieras på bekostnad av andra delar av innovationssystemet, framför allt inte genom minskning av Vinnovas budget, som betraktas som mycket viktig för företagen.

Goda villkor för FoU-investeringar räcker dock inte. Ett återkommande budskap är att Sverige är starkt inom forskning och tidig teknikutveckling, men har svårare att ta idéer vidare till test, demonstration, uppskalning och industrialisering. Det gäller både scaleups och etablerade företag som ska ta ny teknik

FIGUR 2: Sveriges forsknings- och innovationspolitik. Källa: IVA, FoU-barometern 2026.

»Sveriges konkurrenskraft bygger på en industri som ligger i teknikens framkant. För att behålla den positionen behöver vi investera långsiktigt i forskning och innovation, men också våga prioritera de områden där Sverige har industriella styrkor och möjlighet att göra verklig skillnad.«

Pia Sandvik, vd Teknikföretagen.

»Sverige behöver i högre grad se på forskning och utveckling som strategiska faktorer för vår konkurrens- och motståndskraft i ett förvärrat geopolitiskt tillstånd.«

Lars Hultman, vd SSF.

till industriell skala. Företagen vill därför se bättre förutsättningar att skala upp ny teknik i Sverige, främst genom långsiktiga samverkansprogram, bättre tillgång till test- och demonstrationsmiljöer och genom att offentlig sektor i större utsträckning efterfrågar och upphandlar innovativa lösningar.

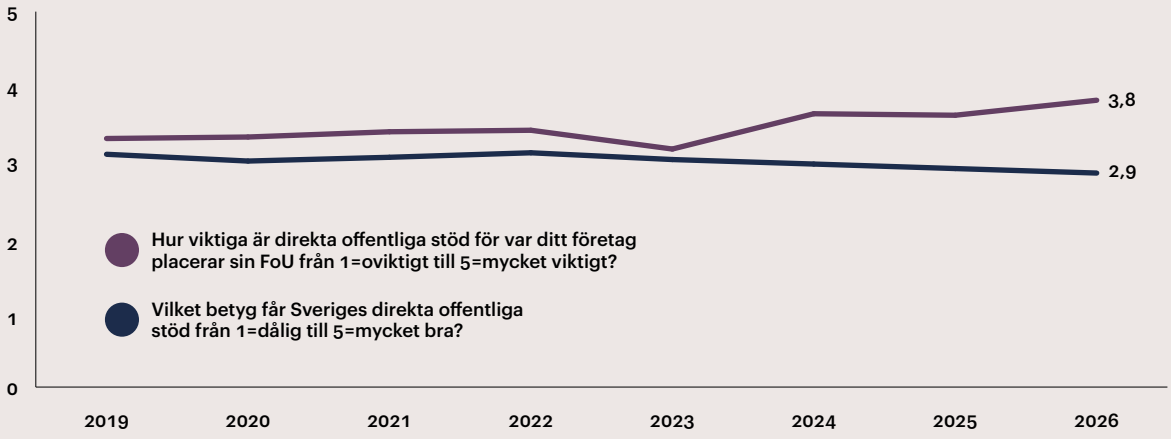
AI är ett område där behovet av att öka tempot framstår som särskilt tydligt. Tekniken förändrar redan hur industrin utvecklar mjukvara, och nästa steg, fysisk AI, där tekniken integreras i produkter och system, väntas få stor betydelse för industrins konkurrenskraft. FoU-cheferna vill se större satsningar på nästa generations AI, tillämpningsnära forskning samt tillgång till data och beräkningskapacitet. De pekar också på behovet av en mer aktiv statlig roll i utvecklingen av kritisk digital infrastruktur och som tidig kund till ny teknik, till exempel genom upphandlingsverktyg. Några lyfter dessutom risken med ett alltför stort beroende av den privat initierade satsningen WASP (Wallenberg AI, Autonomous Systems and Software Program) och efterfrågar en bredare och mer långsiktig finansiering av svensk AI-forskning från offentligt håll. Även på EU-nivå ser företagen ett behov av mer strategiskt agerande och vill att Sverige deltar mer aktivt i europeiska satsningar som European Defence Fund (EDF) och IPCEI (Important Projects of Common European Interest). Sverige bör även verka för att minska byråkratin inom EU:s forskningsprogram.

> Merparten av vår FoU bedrivs i Sverige. Men konkurrensen blir allt hårdare, och Sverige behöver tänka i nya banor för att möta en internationell utveckling som går allt snabbare.«

> Förhållandena för FoU har blivit sämre eftersom andra länder har förbättrat sina FoU-skatteavdrag medan Sveriges i stort varit oförändrade.«

> Om vi vill vara ett innovativt land behöver staten våga vara mer långsiktig, ta en del risk och skapa bättre förutsättningar för nya tekniker och företag.«

FIGUR 3: Direkta offentliga stöd till företag (exempelvis FoU-bidrag eller etableringsstöd).
Källa: IVA, FoU-barometern 2026.

FIGUR 4: Vad är viktigt för var ditt företag placerar sin FoU? Vilket betyg får Sverige? (femgradig skala) De fetmarkerade faktorerna uppvisar störst skillnad mellan hur viktiga de anses vara och betyget för förhållandena i Sverige. Källa: IVA, FoU-barometern 2026.

Rank*	Faktorer för lokalisering av FoU	Hur viktigt?	Betyg Sverige
1 (2)	Ett stabilt juridiskt system	4,7	4,6
2 (1)	**Kompetenstillgång av FoU-personal**	**4,6**	**3,8**
3 (3)	**Sveriges forsknings- och innovationspolitik**	**4,4**	**3,2**
4 (4)	Patentskydd och andra immaterialrättsregler	4,2	4,0
5 (6)	Möjlighet till samverkan med universitet och högskolor inom FoU	4,0	3,8
6 (5)	Närhet till kunder och marknader	3,9	3,4
7 (13)	**Direkta offentliga stöd till företag (exempelvis FoU-bidrag eller etableringsstöd)**	**3,8**	**2,9**
8 (8)	Skattesystemet i sin helhet	3,8	3,2
9 (7)	Närhet till kunskapsintensiva kluster (geografisk samverkan och kunskapsutbyte mellan t.ex. företag, institut och lärosäten)	3,8	3,6
10 (9)	Möjlighet till skatteavdrag för FoU	3,8	3,2
11 (16)	Tillgång till forskningsinfrastruktur (t.ex. instrument och anläggningar vid universitet och högskolor)	3,7	3,6
12 (10)	Möjligheter till FoU-samverkan med andra företag	3,7	3,6
13 (12)	Tillgång till test- och demonstrationsmiljöer	3,6	3,2
14 (11)	FoU-samverkan med forskningsinstitut	3,6	3,4
15 (14)	FoU-samverkan med myndigheter och andra offentliga organisationer	3,6	3,3
16 (15)	Möjlighet till samverkan med universitet och högskolor inom utbildning	3,5	3,5
17 (18)	Deltagande i EU-finansierade forsknings- och innovationsprogram	3,4	3,0
18 (17)	Närhet till det egna huvudkontoret	3,2	3,9
19 (19)	Tillgång till riskkapital	3,1	3,1

* Förra årets placering inom parentes.

Det geopolitiska läget förändrar villkoren för FoU

Drygt hälften av företagen, 56 procent, uppger att det förändrade geopolitiska läget påverkar FoU-verksamheten. Det märks framför allt i vilka samarbeten som är möjliga och vilka krav som ställs på teknik, kompetens och leveranskedjor.

Flera företag beskriver hur det bidrar till en ökad regionalisering. FoU, produktion och leveranskedjor organiseras i högre grad separat för Europa, USA och Kina. Geopolitiska spänningar, exportrestriktioner och olika marknadskrav gör att samma teknik eller produktion inte längre självklart kan användas på alla marknader. Det påverkar också var FoU placeras och hur teknik och information delas mellan olika delar av organisationen.

Kina illustrerar denna utveckling särskilt tydligt. Flera företag beskriver en ökad försiktighet kring vilken FoU de placerar i landet och vilken tillgång de kinesiska verksamheterna får till känslig teknik. Men Kina är samtidigt svårt att bortse från. Kinesiska företag stärker snabbt sin position inom avancerad teknik och den höga innovationshastigheten ökar konkurrenstrycket på svenska och europeiska företag. Kina blir därmed både en geopolitisk utmaning och en viktig källa till teknik, kompetens och lärande.

Säkerhetskraven påverkar allt fler delar av företagens FoU, inte bara verksamheten kopplad till Kina. Företag granskar i högre grad externa partners, leverantörer och universitetssamarbeten. Krav på medborgarskap, säkerhetsprövning och informationsskydd kan begränsa vilka som kan anställas eller delta i vissa projekt. Det skapar särskilda utmaningar i samverkan mellan industri och akademi, där öppenhet och internationellt kunskapsutbyte är centrala för innovation.

Även teknikens ursprung och kontroll har fått större betydelse. Kunder kan ställa krav på att komponenter, AI-verktyg eller molntjänster inte kommer från vissa länder. Företag behöver därför i större utsträckning kunna spåra och styra vilken teknik som används i produkter och utvecklingsmiljöer.

Det geopolitiska läget påverkar också inriktningen på FoU:n. Flera företag ser ett ökat fokus på försvar, säkerhet, försörjningstrygghet och resiliens. Inom energiområdet vävs klimatfrågan i allt högre grad samman med energisäkerhet och robusthet.

För vissa företag innebär utvecklingen nya affärsmöjligheter, men det finns också en risk att resurser styrs bort från andra långsiktiga forskningsområden.

Det osäkra världsläget har i vissa fall också ökat försiktigheten kring FoU-investeringar. Lönsamhetspress och ökad ekonomisk osäkerhet kan bidra till att företag prioriterar säkrare FoU-satsningar närmare den befintliga affären.

> Geopolitiska förändringar påverkar vad vi lägger på olika ställen i världen.«

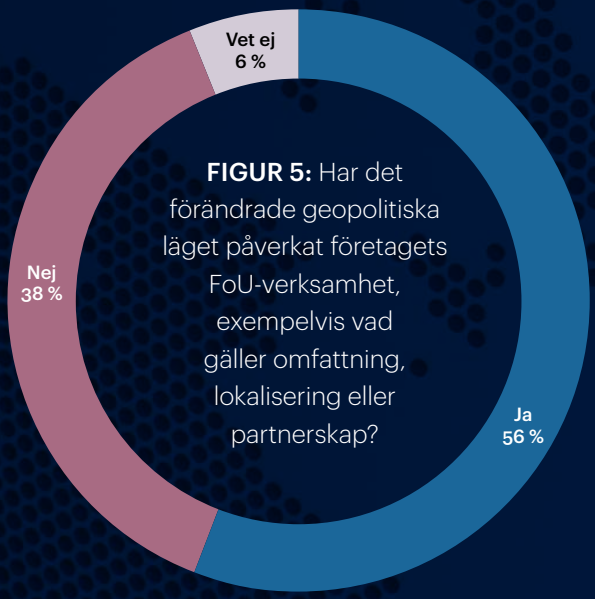
> Mer försvar. Mer fokus på resiliens. Mer fokus på energiförsörjning. Mer oro för Kina.«

> Vi måste vara på tårna när det gäller de verktyg vi använder.«

> Spänningar mellan olika block begränsar i vilka länder vi kan bedriva produktutveckling.«

> Vi ser i vårt scenarioarbete att regionaliseringen blir allt tydligare, Europa för sig, USA för sig och Kina för sig.«

> Det har blivit mer komplext att balansera ökade säkerhetskrav med den öppna och internationella samverkanskultur som är central för innovation.«

FIGUR 5: Har det förändrade geopolitiska läget påverkat företagets FoU-verksamhet, exempelvis vad gäller omfattning, lokalisering eller partnerskap?

Kompetenstillgång – en nödvändighet för FoU

Tillgång till rätt kompetens är en grundläggande förutsättning för att företag ska kunna bedriva och utveckla FoU i ett land. Kompetenstillgång har också rankats som den viktigaste faktorn för företagens lokalisering av FoU sedan den första FoU-barometern 2019.

I årets mätning bryts dock det mönstret. För första gången rankas ett stabilt juridiskt system högre än tillgången till kompetens. Det ska ses mot bakgrund av ett mer osäkert geopolitiskt läge, där stabila och förutsägbara ramvillkor har fått ökad betydelse för företagen.

Medan den juridiska stabiliteten får högt betyg i Sverige är kompetenstillgången en av de tre faktorer där gapet mellan företagens behov och Sveriges förmåga är störst. Företagen bedömer kompetenstillgångens betydelse till 4,6 på en femgradig skala, medan Sveriges förmåga att möta behovet får betyget 3,8.

En återkommande synpunkt är att Sverige utbildar för få ingenjörer. FoU-cheferna efterfrågar fler utbildningsplatser, inte minst på de stora tekniska högskolorna där söktrycket är högt inom flera inriktningar. De vill också se fortsatta satsningar för att få fler unga att intressera sig för STEM-ämnen och öka andelen kvinnor som söker sig till tekniska utbildningar.

Svenska företag är beroende av internationell rekrytering, men det förändrade säkerhetsläget gör kompetensförsörjningen mer komplex. Säkerhetskrav, till exempel på svenskt medborgarskap, som tidigare främst berörde försvarsindustrin och kritisk infrastruktur, införs nu i olika grad även i andra branscher. Detta gör att företagen gärna vill se fler svenska studenter på landets tekniska utbildningar, särskilt på master- och doktorandnivå.

> Vi måste jobba på att göra det mer attraktivt för svenska masterstudenter att doktorera. Det verkar helt ha tappat i attraktivitet.«

Det räcker dock inte att stärka den inhemska kompetensförsörjningen. FoU-cheferna vill även göra det enklare för internationella studenter att stanna och arbeta i Sverige efter examen. De betonar också vikten av en politik som gör Sverige attraktivt för experter från andra länder, en fråga som har återkommit i samtliga FoU-barometrar. Det innebär bland annat snabba handläggningstider för arbetstillstånd, konkurrenskraftiga expertskatteregler och goda villkor för medföljande familjer. Som en FoU-chef uttrycker det: »Det måste vara enkelt att attrahera internationell kompetens och flytta människor till Sverige. Visum och bostäder ska vara hygienfaktorer – inte hinder.«

> Högre krav på säkerhetsklassning gör det svårare att anställa.«

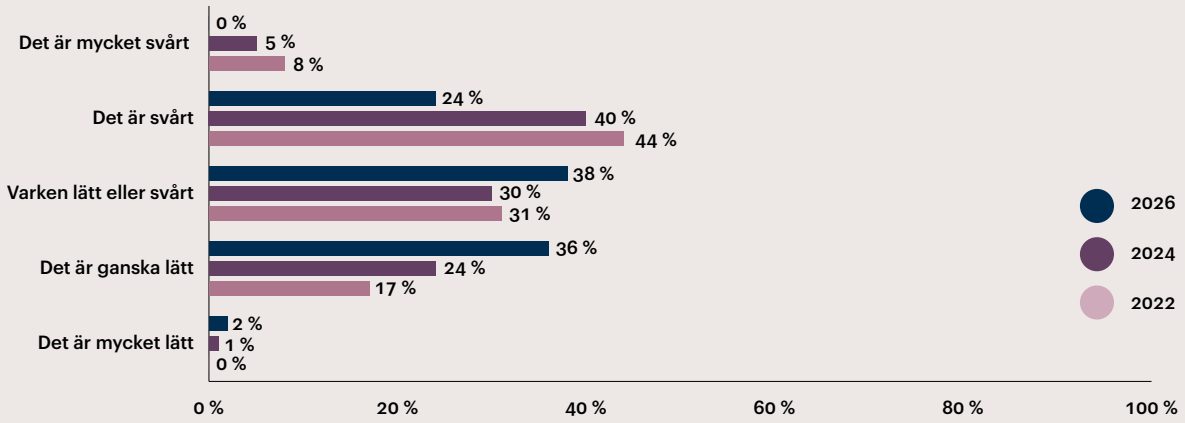
> Det finns många sökande per tjänst men det är svårt att hitta spetskompetens inom kritiska områden.«

Lättare att rekrytera – men hård konkurrens

De senaste fyra åren har företagen upplevt att det blivit lättare att rekrytera FoU-personal. Andelen som svarar att det är »ganska lätt« eller »mycket lätt« har ökat från 17 procent 2022 till 38 procent 2026.

Men fortfarande svarar närmare en fjärdedel att det är »svårt« att hitta FoU-personal. Flera FoU-chefer betonar att utmaningen framför allt är att hitta personer med den specifika spetskompetens som krävs. Det gäller främst inom områden som AI,

FIGUR 6: Hur bedömer du läget för ditt företag att rekrytera FoU-personal i Sverige?
Källa: IVA, FoU-barometern 2026.

cybersäkerhet, avancerad digitalisering, autonoma system, elektrifiering och elkraft. Den snabbt växande försvarsindustrin efterfrågar också utbildningar med tydligare inriktning mot försvarsteknik.

Även inom mer traditionella områden som mekanik, materialteknik, konstruktion och processteknik saknas kompetens. Flera FoU-chefer beskriver hur pensionsavgångar och minskad forskningskapacitet inom vissa etablerade industriområden riskerar att försvaga företagens rekryteringsbas.

Vad avgör möjligheten att rekrytera FoU-personal?

För att få en bild av vad som påverkar företagens möjligheter att rekrytera FoU-personal fick FoU-cheferna bedöma betydelsen av tio rekryteringsrelaterade faktorer och samtidigt betygsätta förhållandena i Sverige. Resultaten redovisas i figur 7.

Årets resultat visar små förändringar jämfört med förra året. Ett öppet och demokratiskt samhällsklimat ligger kvar i topp och får också högst betyg för förhållandena i Sverige. Även ett relevant utbildningsutbud och utbildningssystemets kvalitet och genomströmning hör till de faktorer som företagen värderar högst.

För de utbildningsrelaterade faktorerna finns fortsatt en tydlig förbättringspotential. Svenska ingenjörsutbildningar håller generellt god kvalitet anser FoU-cheferna, även om flera efterlyser bättre grundkunskaper i matematik och fysik och att fler som påbörjar en ingenjörsutbildning också tar examen.

FIGUR 7: Hur viktiga är följande faktorer för rekrytering av FoU-personal? Vilket betyg får Sverige? (femgradig skala). De fetmarkerade faktorerna uppvisar störst skillnad mellan hur viktiga de anses vara och betyget för förhållandena i Sverige. Källa: IVA, FoU-barometern 2026.

Rank*	Faktorer för rekrytering av FoU	Hur viktigt?	Betyg Sverige
1 (1)	Ett öppet och demokratiskt samhällsklimat	4,6	4,6
2 (3)	**Relevant utbildningsutbud**	**4,6**	**3,7**
3 (2)	**Utbildningssystemets kvalitet och genomströmning**	**4,6**	**3,8**
4 (5)	Förutsättningar för individer och familjer (bostadsmarknaden, semester, barnomsorg)	4,1	4,0
5 (4)	Löner och kostnader för arbetskraft	4,1	3,5
6 (6)	Anställningsregler	4,0	3,5
7 (7)	**Möjlighet att rekrytera från utlandet**	**3,9**	**3,0**
8 (8)	**Skattesystemets effekter för anställda**	**3,9**	**3,1**
9 (10)	Villkor för optionsprogram för anställda	3,2	2,9
10 (9)	Kulturutbud	3,2	3,6

* Förra årets placering inom parentes.

Färre företag räknar med ökade FoU-satsningar

Förra året var det för första gången en något större andel företag som räknade med att öka sin FoU i Sverige än som räknade med att öka sin totala FoU. Den utvecklingen syns inte i årets mätning. I år uppger 47 procent att företagets totala FoU väntas öka under de närmaste fem åren, medan 44 procent räknar med en ökning i Sverige. Skillnaden är liten, men resultaten pekar åter mot att tillväxten i FoU i något större utsträckning väntas ske utanför Sverige.

Den tydligaste förändringen är att företagen generellt blivit mer försiktiga i sina förväntningar på framtida FoU. Sedan 2022 har andelen som räknar med ökade globala FoU-satsningar minskat från 75 procent till 47 procent, och utvecklingen är likartad för FoU i Sverige. Andelen företag som räknar med att minska sin FoU i Sverige har ökat från 3 procent 2022 till 16 procent 2026. Motsvarande andel för företagens totala FoU har ökat från 0 till 13 procent.

»När andra länder vässar villkoren för forskning och innovation kan Sverige inte stå still. Ett konkurrenskraftigt FoU-avdrag, starka forskningsmiljöer och bättre möjligheter att skala upp ny teknik är avgörande om vi vill att företagens nästa investering ska hamna i Sverige.«

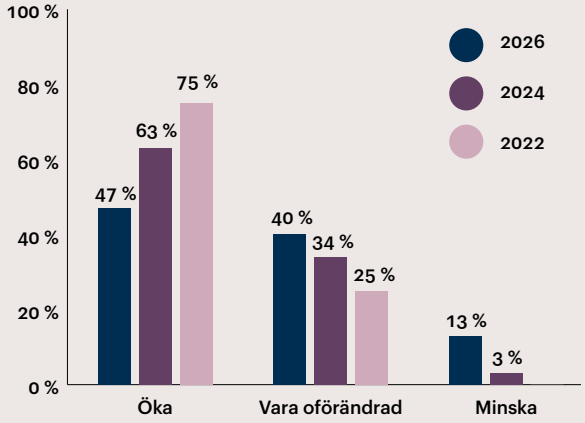
Jakob Tellgren, vd IKEM.

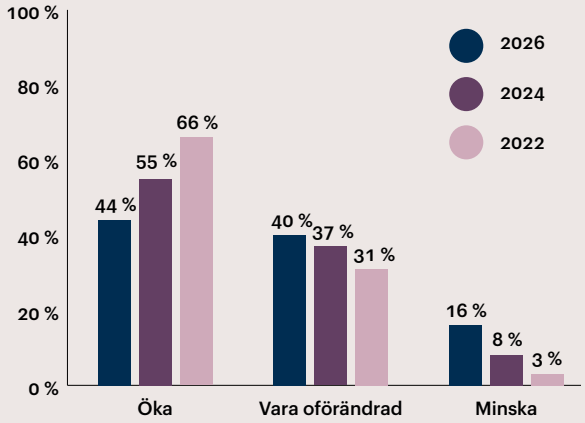
»FoU-barometern ger en tydlig bild. Sverige är en stark FoU-nation men behöver bli bättre på att ta resultaten vidare till storskalig produktion. Bättre samverkan och bättre tillgång för företagen till test- och demonstrationsmiljöer är nödvändigt för att Sverige ska behålla sin position som ett av världens ledande innovationsländer.«

Malin Frenning, vd RISE.

FIGUR 8: Under de närmaste fem åren kommer ***den totala FoU:n*** i ditt företag att...?
Källa: IVA, FoU-barometern 2026.

FIGUR 9: Under de närmaste fem åren kommer ***ditt företags FoU i Sverige*** att...?
Källa: IVA, FoU-barometern 2026.

Skillnader mellan stora och små företag

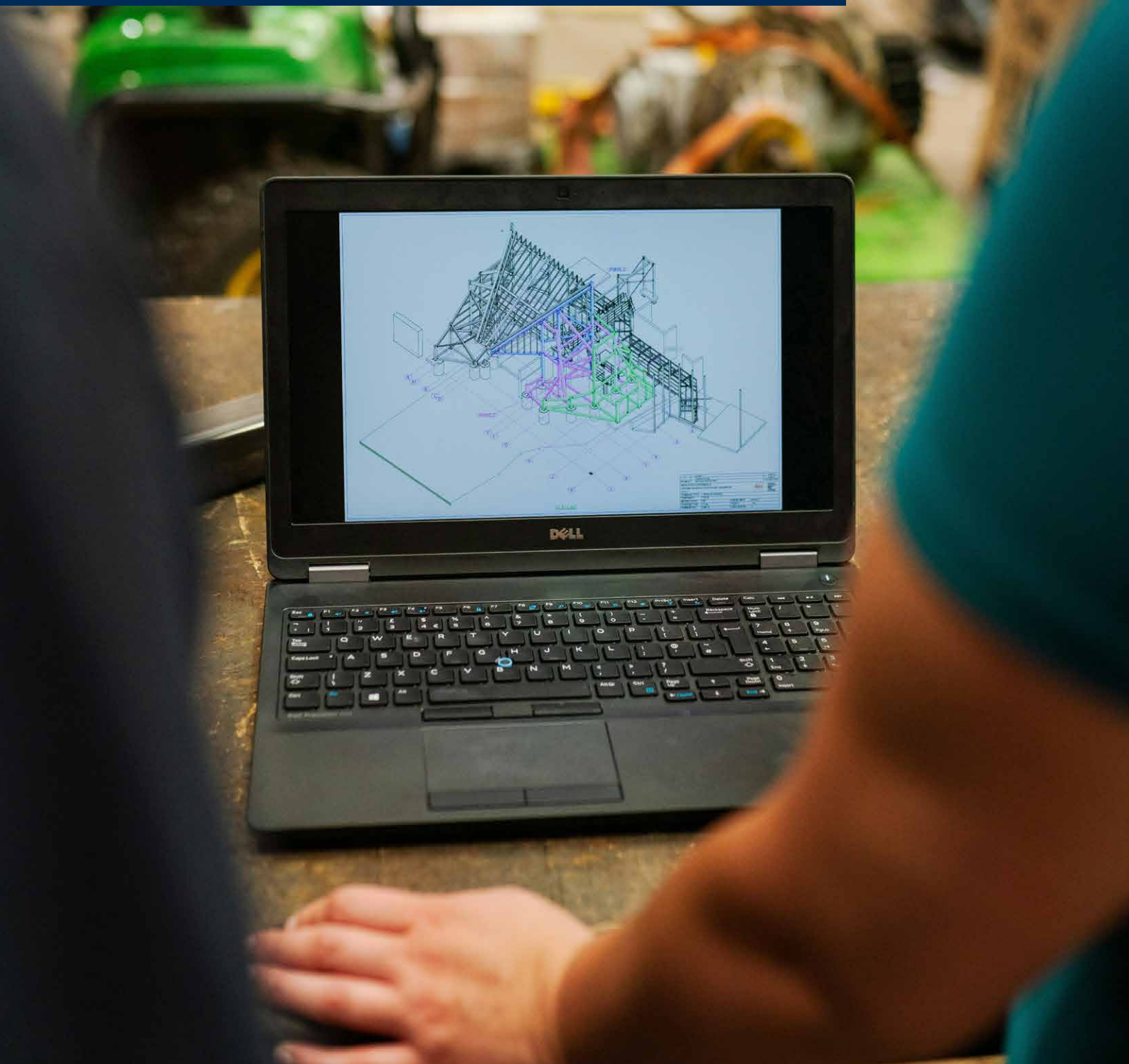
Den största skillnaden mellan stora och små företag gäller finansiering. Tillgången till riskkapital är betydligt viktigare för små och medelstora företag än för stora. Storföretagen lägger i stället större vikt vid närhet till kunder och marknader samt samverkan med högskolor och universitet. De värderar också forsknings- och innovationspolitiken högre.

»Förhindra att lovande bolag tvingas söka kapital utanför Europa – viktigt med bättre tillgång till riskkapital och finansiering för scaleups.«

»Det behövs förbättrade villkor för optionsprogram för unga företag.«

Vad behöver göras?

Tio förslag på hur Sverige kan bli mer attraktivt för FoU-investeringar

Skapa en långsiktig nationell strategi för forskning och innovation

FoU-cheferna efterlyser tydligare nationella prioriteringar, långsiktiga spelregler och bättre samordning av statens insatser. Sverige behöver också agera mer strategiskt i europeiska satsningar som EDF och IPCEI och säkerställa att svenska företag kan konkurrera på likvärdiga villkor.

> Sverige behöver stärka sin attraktionskraft för näringslivets FoU-investeringar genom långsiktiga och konkurrenskraftiga villkor.«

Gör FoU-incitamenten internationellt konkurrenskraftiga

Sverige behöver skatteincitament för FoU som står sig mot de bästa konkurrentländerna. Reglerna bör vara enkla att använda, fungera för olika typer av företag och FoU-verksamheter.

Nya skatteincitament bör dock inte finansieras genom minskade FoU-anslag, särskilt inte minskning av sådana som stimulerar samverkan mellan akademi, institut och näringsliv.

Gör det lättare att skala upp och industrialisera ny teknik i Sverige

Sverige är starkt inom forskning och tidig teknikutveckling men behöver bli bättre på att ta innovationer vidare till demonstration, uppskalning och industriell produktion. Det kräver långsiktiga samverkansprogram och bättre tillgång till test- och demonstrationsmiljöer, även i industriell skala.

> Sverige är starkt inom grundläggande forskning och teknikutveckling, men betydligt svagare när tekniken ska tas vidare till demonstrationsnivå.«

> Det saknas test- och demomiljöer som motsvarar våra behov. Vi behöver genomföra sådana tester utomlands.«

Satsa på nästa generations AI och kritisk digital infrastruktur

FoU-cheferna vill se större satsningar på tillämpningsnära AI-forskning och beräkningskapacitet. Sverige behöver också en bred och långsiktig finansiering av AI-forskning och en aktiv politik för kritisk digital infrastruktur.

Säkra tillgången på ingenjörer och forskare

Fler behöver söka sig till tekniska utbildningar och fler som påbörjar en ingenjörsutbildning behöver ta examen. Företagen efterlyser också starka grundkunskaper i matematik och fysik och utbildningar som möter behoven både i nya teknikområden och i traditionell industri.

Även möjligheterna till löpande kompetensutveckling behöver förbättras.

Gör Sverige mer attraktivt för internationell spetskompetens

Företagen behöver kunna rekrytera och behålla kvalificerade medarbetare från andra länder. Snabbare arbetstillstånd, konkurrenskraftiga expertskatteregler, bättre villkor för medföljande familjer och större möjligheter för internationella studenter och doktorander att stanna efter examen är återkommande önskemål.

> Gör det enkelt för kvalificerad arbetskraft att söka sig till och etablera sig i Sverige eftersom antalet ingenjörer och forskare från Sverige är otillräckligt.«

Sänk trösklarna för forskningssamverkan med akademi och institut

Mer statliga FoU-medel bör gå till samverkansprogram och villkoren behöver bättre motsvara företagens sätt att bedriva FoU. Enklare hantering av IP-frågor, mer flexibla projektformer och bättre ramverk för samarbete inom säkerhetskritiska områden efterfrågas.

> Det är viktigt att Sverige har en industrivänlig akademi. Det är något vi tittar på när vi bestämmer var vi ska lägga våra forskningsprojekt.«

Gör offentlig sektor till en drivande kund för innovation

Offentlig upphandling kan användas mer aktivt för att efterfråga, testa och skala upp nya lösningar. Företag inom medicinteknik och läkemedel pekar särskilt på behovet av bättre förutsättningar för innovation inom sjukvården.

Ge växande företag bättre möjligheter att utvecklas i Sverige

Scaleups behöver bättre tillgång till långsiktigt kapital för att kunna växa utan att söka sig utanför Europa. Företagen efterlyser också villkor som gör det attraktivt att behålla ägande, huvudkontor och strategiska funktioner i Sverige.

Minska regelbördan och korta tillståndsprocesserna

Omfattande dokumentationskrav och långsamma tillståndsprocesser riskerar enligt FoU-cheferna att försvåra investeringar och teknikutveckling. Regler behöver vara förutsägbara och utformas så att svenska och europeiska företag kan konkurrera internationellt.

> Sverige och Europa är ibland för långsamma och byråkratiska jämfört med våra kinesiska konkurrenter.«

Så har vi gjort

FoU-barometern är IVAs årliga undersökning av vad FoU-chefer och teknikansvariga (CTO:er) i svenska företag anser om FoU-klimatet. Enkäten skickades ut under mars 2026 till forsknings- och teknikchefer vid 150 företag med omfattande FoU-verksamhet i Sverige. Av dessa var 40 små och medelstora företag med upp till 250 anställda.

Totalt svarade 55 företag på enkäten, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 37 procent. Bland storföretagen svarade 42 procent, jämfört med 23 procent bland de små och medelstora företagen.

De svarande företagen representerar en rad olika branscher. Flest finns inom transport, it/telekom, hälsa/medicin, verkstadsindustri samt energi. De deltagande företagen uppger tillsammans att de har 54 865 FoU-anställda i Sverige. Det motsvarar 64 procent av alla FoU-anställda i företagssektorn, enligt SCB:s senaste statistik (totalt 85 200 personer 2023). De tio företag som redovisar flest FoU-anställda är Saab, Ericsson, Volvo Cars, Scania, Volvo Group, AstraZeneca, Axis Communications, Husqvarna, Hitachi Energy och Epiroc.

Enkäten har kompletterats med tio djupintervjuer. De intervjuade representerar företag inom it/telekom, transport, försvar, energi, medicinteknik, skogsindustri och verkstad.

FoU-barometern publiceras årligen. Tidigare barometrar och presentationer finns på IVAs webbplats.

»Var företagen väljer att investera i forskning och innovation styr också var framtidens kunskap och värden skapas. Sveriges förmåga att attrahera dessa investeringar är därför en strategisk fråga för politiken.«

Jan-Olov Jacke, vd Svenskt Näringsliv.

Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien är en fristående akademi med uppgift att främja tekniska och ekonomiska vetenskaper samt näringslivets utveckling. I samarbete med näringsliv och högskola initierar och föreslår IVA åtgärder som stärker Sveriges konkurrenskraft.

Utgivare: Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA), 2026
Box 5073, SE-102 42 Stockholm
Telefon: 08-791 29 00

FoU-barometern (projektet Näringslivets FoU-investeringar) finansieras av Stiftelsen för Strategisk Forskning, RISE, Svenskt Näringsliv, Teknikföretagen och IKEM.

Projektets styrgrupp
Pontus de Laval, KAW (ordförande), IVA-ledamot
Emil Görnerup, Svenskt Näringsliv
Lars Hultman, SSF, IVA-ledamot
Per Lindquist, RISE
Göran Marklund, Vinnova
Patrik Sandgren, Teknikföretagen
Anna Sandström, AstraZeneca, IVA-ledamot
Lena Svendsen, IKEM
Michael Jacob, IVA (projektledare)

IVA-R 550
ISSN: 1100-5645
ISBN: 978-91-89181-97-7

Projektledning: Michael Jacob, IVA
Omslagsfoto: Printed Electronics Arena vid RISE, Research Institutes of Sweden
Grafisk form: Pelle Isaksson, IVA

Denna rapport finns att ladda ned på www.iva.se.

Kungl. IngenjörsVetenskaps
Akademien